

Trovanje ribe zagađenom vodom iz kudeljare Črnkovci

Već prošle i pretprošle godine dešavalo se, da je kudeljara Črnkovci bezobzirno puštala zagađenu vodu u Karašicu i prouzrokovala ogromnu štetu, jer je uslijed toga ugibala ogromna količina ribe. U prošloj godini bile su dvije komisije na tom dijelu Karašice kod sela Gat, koje su se uvjerile o ugibanju ribe i pomenuta je kudeljara upozorena na učinjenu štetu s time da ubuduće tu zagađenu vodu ne smije puštati u Karašicu, nego se imaće stvoriti odvodna cijev, koja će tu vodu odvući u Dravu. Tamo će ona manje štetno djelovati. Ali izgleda, da od svega toga nije učinjeno ništa, jer kudeljara Črnkovci unatoč svim opomenama nastavlja sa puštanjem te vode u Karašicu, te je nedavno ustanovljeno, da je voda puštena ponovno. Uslijed toga je uginula vanredno velika količina plemenite ribe i to šarana, koji se baš tada nalazio u mrijestu.

Predstavnik poduzeća se lično uvjerio o gore pomenutom, a po izjavi ribara sa tog sektora seljaci iz samog mjesta vadili su tu omamljenu i uginulu ribu u velikim količinama sa košarama i raznim drugim sredstvima. Ri-

bari su pak bili prinuđeni kalati i usoliti veću količinu koja je još bila prikladna za ljudsku ishranu, a to glavnom šarana. Gotovo svake godine ista kudeljara puštanja takvo trovanje ribe, pa se postavlja pitanje, da li je moguće da baš nitko od rukovodstva pomenute kudeljare ne vodi računa o tome, kolika se velika šteta uslijed toga nanosi našoj općenarodnoj imovini i da će uslijed toga riba biti potpuno iskorijenjena.

Poduzeće je smjesta brzojavno obavijestilo Ministarstvo ribarstva, koje će u svakom slučaju poduzeti korake da ovakovu radu jedamput za uvijek učini kraj, osim toga, podnijeti prijavu protiv pomenute kudeljare Narodnim vlastima i tražiti naknadu učinjene štete.

Ovakovi samovoljni postupci trebaju se najenergичnije ukloniti i pod svaku cijenu spriječiti, jer djelovanje štetno na razvitak naše slatkovodne ribe, to više što su naše otvorene vode i onako dosta opustošene za vrijeme okupacije kada je okupator svim mogućim eksplozivnim i drugim otrovnim sredstvima harao i uništavao ribnjake. K. J.

Uređenje manjih ribnjaka u sastavu poljoprivrednih ekonomija i industrijskih poduzeća

Mnoga industrijska poduzeća, poljoprivredna dobra i seljačke radne zadruge imaju u svom sastavu manje ili veće vodene površine, koje stoje neiskorištene. To su vodeni bazeni nastali iskopom zemlje u okolišu ciglana, izgrađene ustanove u kojima se sakuplja voda za industriju, i hidrocentrale. A mogu biti naravno i udubine u kojima se povremeno sakuplja voda, a manjim zemljanim radovima dadu se pretvoriti u ribnjak. Dosada se nije vodilo računa o ovakovim površinama pod vodom, i ako bi se i te površine mogle racionalno iskoristiti kao mali ribnjaci.

Redovno se u kasno proljeće ili ljeto obraćaju razna poduzeća ribnjačarstvima i traže ribu za nasad vodenih bazena. Kod toga se traži za male površine ribnjaka pretjeran broj ribe, koji nije u razmjeru sa površinom vode i redovno radi prevelike gustoće zakržlja, i ne donese očekivani rezultat. U najviše slučajeva, nasadna riba se ne može isporučiti, jer je prekasno zatražena, kad na ribnjacima više nema raspoloživih zaliha nasadne ribe.

Da bi se mogao organizirati uzgoj ribe u malom ribnjaku, svakako je potrebno, da se zatraži prije svega stručni pregled terena i vodenog bazena od nadležne Državne ustanove. Na temelju nalaza i uputstava ribarskih tehničara treba prvenstveno izvedbom zemljanih radova pripremiti vodeni bazen, da odgovara uslovima za gajenje ribe; samo ureden i pripremljen ribnjak, čist od divlje ribe i korova, snabdijevan napravama za napuštanje vode, koje osiguravaju optimalni vodostaj u ribnjaku, a kod ribolova omogućuju postepeno posvemašnje odvodnjavanje dna ribnjaka, može se smatrati ribnjakom te se od njega može očekivati dobar rezultat uzgoja ribe.

U malim ribnjacima ne rentira se samostalno gajenje riba matica za rasplod i nasadne ribe, već sam uzgoj konzumne ribe. Upravo radi toga mali ribnjaci upućeni, da svake godine u jesen ili u rano proljeće nabave ribu za nasad od većih ribnjačarstava sa potpunim pogonom, i da u jednoj godini proizvedu ribu za potrošnju dok je zadatak Ribnjačarstava, da uzgoje dovoljne količine zdrave plemenite ribe sa svima odlikama brzorasta za male ribnjake i u svojoj režiji izvrše prevoz nasadne ribe od rasadišta do pojedinih malih ribnjaka. Nasadivati ribu u jesen nije uputno, jer za vrijeme jake zime, a nedovoljnog stručnog nadzora, može pod ledom sva nasadena riba uginuti, već se preporuča, da se riba nasadi u rano proljeće, tokom mjeseca ožujka.

Za sigurnu dobavu nasadne ribe malim ribnjacima važno je, da se izvrši na vrijeme narudžba i da ribnjačarstva već unaprijed stave u svoj plan potrebu ribe za rok prevoza. I ove godine mnoge narudžbe ribe za nasad malih ribnjaka nisu izvršene, jer su prekasno primljene u mjesecu svibnju i lipnju, u vrijeme kada nema više malih ribnjacima zaliha ribe za nasad, a i otprema živih riba skopčana je zbog ugrijane vode i zraka sa velikim temperaturnim ničkim teškoćama. Stoga se preporuča malim ribnjacima da najave svoju potrebu ribe za nasad već u jesen, najkasnije do konca mjeseca veljače, da bi mogli sigurno računati sa isporukom ribe.

Naročiti interes za nasadivanje otvorenih voda postoji i ove godine kod mnogih ribarskih zadruga i ribarskih društava, a među prvima kod Ribarske zadruge Karlovac i Zagrebačkog ribarskog društva. Nasadivanje ribe je potpuno uspješno, jer je dobava ribe sa pojedinih ribnjačarstava na vrijeme zaključena. Velik je interes

bio za oplodenu smuđevu ikru, pa se svima narudžbama nije moglo udovoljiti; i ako je ovoga proljeća mriještenje smuđa na gnijezda bilo organizirano na tri ribnjačarstva, mriještenje je potpuno uspio samo na Ribnjačarstvu Grudnjak.

U ljetnim mjesecima, kada je vodostoj u vodenim bazenima razmjerno malen, najpovoljnije je vrijeme za izgradnju i uređenje malih ribnjaka. I naši ribnjaci sa dobrom organizacijom uzgoja ribe mogu proizvesti znatne količine prvorazredne mesne hrane za ishranu trudbenika u Seljačkim radnim zadrugama i industrijskim poduzećima, dok će stručnjake za izgradnju malih ribnjaka naj-

pripravnije staviti na raspolaganje nadležne stručne državne ustanove.

Nedavno izašla knjiga u izdanju Gospodarske knjižnice Seljačke Sloge »RIBOGOJSTVO U KOLHOZIMA« od ruskih autora A. I. Isajev i S. M. Dorohov, koju je prevela uz stručni savjet prof. Plančič Josipa i ostalih ribarskih stručnjaka prof. Kostić Ljubica, u mnogo čemu može pomoći kod izgradnje i uređenja malih ribnjaka u sastavu ekonomija. A napose je potreba da se upoznavanjem ove knjige razbistre pojmovi o uslovima za uređenje i izgradnju malih ribnjaka i ispravno shvati organizacija uzgoja ribe.

Ing. Fijan

Pravni propisi

Otvaramo novu stalnu rubriku pod gornjim naslovom. U toj rubrici bilježiti ćemo pravne propise, zakone, uređbe, pravilnike, rješenja, naredbe, koji izlaze u »Službenom listu FNRJ« i u službenim novinama pojedinih Narodnih Republika, ukoliko se ti pravni propisi odnose neposredno ili posredno na ribarsku privredu, na ribarska poduzeća, ribarske zadruge, ribarska društva i pojedinog ribara. Uz propise, koji se izravno i u najužem smislu tiču tih ribarskih interesenata, ima naravno puno propisa, koji su kako za druga privredna poduzeća i organizacije tako i za poduzeća i organizacije ribarske struke od važnosti. Prema tome će čitaoci u našoj novoj rubrici naći i propise koji na oko ne izgledaju kao da su namijenjeni baš ribarskoj struci i privredi, ali tko ih pobliže promatra naći će skoro, da ima u ribarskoj privredi puno interesenata za njih. Takvi su propisi na primjer: svi propisi o radnim uslovima, o radnicima i službenicima uopće o putnim i selidbenim troškovima, nadalje o financijskom poslovanju državnih privrednih poduzeća o saobraćaju, o raspodjeli i cijenama robe i mnogi drugi propisi.

U našim bilješkama ćemo navesti broj odnosnog službenog organa, datum i eventualno još daljnje podatke za brzo pronalaženje dotičnoga lista. O naročito važnim pravnim pitanjima koja se odnose na ribarsku privredu donosit ćemo posebna obavještenja i članke.

*

U »Službenom listu« od 8. VI. 1949. broj 48 izašlo je Rješenje Ministara rada FNRJ o ukidanju razreda skupoće. Prema tome Rješenju ukidaju se razredi skupoće, u kojima su razvrstana pojedina mjesta u smislu člana 17 Uredbe o reguliranju nadnica i plaća radnika i namještenika u državno-privrednim i privatnim poduzećima, privatnim ustanovama i organizacijama. Nadnice i plaće navedene u članovima 2., 5., 8. i 11. spomenute Uredbe isplaćivat će se svima radnicima, namještenicima i učenicima u privredi, za koje važi spomenuta Uredba, bez obzira na dosadašnje razrede skupoće njihova mjesta zaposlenja. Rješenje važi od 1. VI. 1949. g.

U »Vjesniku rada«, što ga izdaje Ministarstvo Rada FNRJ, u 4. (aprilskom) broju 1949. g., izašla su objašnjenja po nekim spornim pitanjima u vezi primjene propisa o radnim knjižicama. Ističe se dužnost Uprave za radnu snagu Izvršnog odbora Kotarskog (Gradskog) Narodnog Odbora, nadležne po mjestu prebivanja, da zainteresiranom licu izda potvrdu, da nije snabdijeveno radnom

knjižicom. Ističe se dalje u tim objašnjenjima, da pojedine uprave za radnu snagu ne pridržavaju se toga propisa, tako da se time često otežava zaposlenje nove radne snage i da se radnici izlažu nepotrebnim troškovima kao i da se poduzeća dovode u položaj da uslijed potrebe za radnicima, primaju na posao i lica koja nemaju propisanu potvrdu, jer su nadležne uprave za radnu snagu tim licima uskraćivale izdavanje potvrde, ukoliko nisu htjela da se uposle tamo, gdje ih uprava upućuje.

U cilju pravilne primjene postojećih propisa potrebno je (kaže se dalje u objašnjenjima), da to Ministarstvo izda naredbu svima upravama za radnu snagu Izvršnih Narodnih Odbora, da moraju u roku od 24 sata od prijema zahtijeva izdati potvrdu, da li je neko lice snabdijeveno radnom knjižicom ili ne, a na zahtjev dotičnog lica.

Uprava može da utiče na radnika, kad dođe za potvrdu, da se zaposli u izvjesnom poduzeću, ali ne da mu uskrati pravo na potvrdu, ako radnik odbije to zaposlenje.

U daljnjim objašnjenjima govori se o radnicima u pojedinim poduzećima, koji nemaju radne knjižice, i ako su u tom istom poduzeću bili zaposleni za vrijeme pa čak i prije revizije radnih knjižica. Zatim se u objašnjenjima podsjeća na obvezatnu reviziju prijašnjih radnih knjižica. Nadalje spominje se, da razna poduzeća zasnivaju radni odnos sa radnicima bez knjižice odnosno potvrde. Konačno se navodi da u nekim slučajevima ni radna snaga, koju upućuju uprave za radnu snagu, nije snabdijevena potvrđama, na osnovu kojih se zasniva radni odnos (kada nema radne knjižice).

Na kraju objašnjenja kaže se:

»Ministarstvo rada Narodne republike upoznat će sa ovim uputstvom sva povjereništva rada (uprave za radnu snagu) izvršnih odbora, kotarskih odnosno sreskih (gradskih) narodnih odbora, radi pridržavanja i postupanja po tome uputstvu. Ujedno će im se skrenuti pažnja, da ovo uputstvo ne isključuje mogućnost i upotrebu primjene kaznenih mjera prema odgovornim licima zbog prekršaja propisa o radnim knjižicama već da treba insistirati na njihovu kažnjavanju.«

Ovo uputstvo Ministara Rada FNRJ izašlo je pod X, br. 2919 od 30. III. 1949. g.

U Službenom listu FNRJ, od 4. VI. 1949. g. objavljena je odluka Narodne skupštine FNRJ u potvrdi Uredaba Vlade FNRJ donešenih od 25. XII. 1948. g. do 23. V. 1949. g.